

INFORMATIZACIJA PRAVOSUĐA BOSNE I HERCEGOVINE

Projekt „Konsolidacija i dalji razvoj pravosudnog
informaciono-komunikacionog sistema“
finansira Evropska unija

2004 2015

PORUKA PREDSJEDNIKA VISOKOG SUDSKOG I TUŽILAČKOG VIJEĆA BIH

Milan Tegeltija

predsjednik
Visokog sudskog i
tužilačkog vijeća BiH

U vremenu stalnog tehnološkog napretka često se zaboravlja zahtjevnost poduhvata informatizacije pravosuđa u Bosni i Hercegovini koji je Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH započelo prije nešto više od decenije. Još od osnivanja, Vijeće je tom procesu pristupilo strateški, te zahvaljujući takvom pristupu i kontinuiranoj podršci donatora koji su prepoznali potencijal informatizacije, danas u bh. pravosuđu imamo napredan informatički sistem s kojim nije promijenjena samo forma, već i način i metode rada sudija i tužilaca.

Tokom protekle decenije prešli smo dug i naporan put. Od tradicionalnog, ručnog načina obrade predmeta koji se nije značajno mijenjao tokom čitavog dvadesetog vijeka, pomoću informatičkih resursa transformirali smo rad pravosuđa na način koji nam omogućava mjerenje efikasnosti rada pravosudnih institucija i adekvatno upravljanje resursima u pravosuđu.

Dostignuća koja smo ostvarili na tom putu ne daju nam za pravo da stanemo i predahnemo. Svakodnevni razvoj tehnologije i rastući zahtjevi građana za pružanje kvalitetnih usluga motiviraju nas

i uvjetuju naš stalni angažman u oblasti informatizacije.

Partnerstvo Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH s Evropskom unijom, odnosno Delegacijom Evropske unije u Bosni i Hercegovini, tokom prethodnih godina bilo je i nastavlja biti od presudnog značaja za ostvarenje naših ciljeva u oblasti informatizacije, ali i u drugim oblastima značajnim za reformu pravosuđa. Činjenica da je Evropska unija prepoznala viziju pravosuđa u Bosni i Hercegovini koju smo

utvrdili i da nam već cijeli niz godina pruža podršku u njenom ostvarivanju govori u prilog rezultatima koje smo postigli u osiguravanju nezavisnog, odgovornog i profesionalnog pravosuđa.

Zato na ovaj način predstavljamo rezultate višegodišnjeg procesa informatizacije pravosuđa koji nam je pomogao da pravosuđe učinimo efikasnijim, transparentnijim i dostupnijim u cilju efikasnog ostvarivanja pristupa pravdi za građane Bosne i Hercegovine.

Svakodnevni razvoj tehnologije i rastući zahtjevi građana za pružanje kvalitetnih usluga motiviraju nas i uvjetuju naš stalni angažman u oblasti informatizacije.

ULOGA SEKRETARIJATA VSTV-A BIH U PROCESU INFORMATIZACIJE PRAVOSUĐA

Admir Suljagić
direktor Sekretarijata
Visokog sudskog i
tužilačkog vijeća BiH

Značaj pravosudnog informacionog sistema je nesaglediv za nesmetan rad sudova i tužilaštava u Bosni i Hercegovini, pri čemu je primjena novih metoda usmjerenih na unapređenje njihovog poslovanja uvjetovana adekvatnim funkcioniranjem pravosudnog informacionog sistema.

Samo održavanje pravosudnog informacionog sistema koji svakodnevno opslužuje 5.500 korisnika predstavlja veliki i važan zadatak koji Sekretarijat VSTV-a BiH uspješno obavlja.

Uprkos zahtjevnosti ovog svakodnevnog posla koji kontinuirano dobija na intenzitetu, tokom prethodnih godina nastavili smo razvijati ovaj sistem kako bi osigurali njegovu održivost i funkcioniranje i tokom naredne decenije.

Pravosudni informacioni sistem danas osigurava okvir za evaluaciju i praćenje rada u pravosuđu i nezamjenjiv je alat za upravljanje učincima i postizanje višeg nivoa efikasnosti pravosuđa. Rast važnosti informacionog sistema u svakodnevnom radu sudija i tužilaca i njegova

nezamjenjivost u osiguravanju kvalitetnih usluga građanima stagnaciju ovog sistema čini neprihvatljivom.

Dovršavajući prvu fazu razvoja informacionog sistema, još 2011. godine, suočili smo se s činjenicom da će pravosudni informacioni sistem morati biti unaprijeđen kako bi nastavio osiguravati odgovarajuću podršku u radu sudija, tužilaca i drugih zaposlenih u pravosuđu.

Uz angažman Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH, posebno njegovog IKT odjela, osigurali smo sredstva za obnovu infrastrukture pravosudnog informacionog sistema kroz projekte IPA 2009 i IPA 2010 koje je finansirala Evropska unija, kao i kroz budžet institucija Bosne i Hercegovine. Nastavljajući ovaj proces, uz podršku Evropske unije započeli smo novu fazu u izgradnji i obnovi pravosudnog informacionog sistema osiguravajući njegovu budućnost kroz primjenu naprednih tehnologija te vizionarskih i inovativnih rješenja. Kroz projekt „Konsolidacija i dalji razvoj pravosudnog informaciono-komunikacionog sistema“ razvijamo novu generaciju najvažnijeg dijela pravosudnog informacionog sistema -

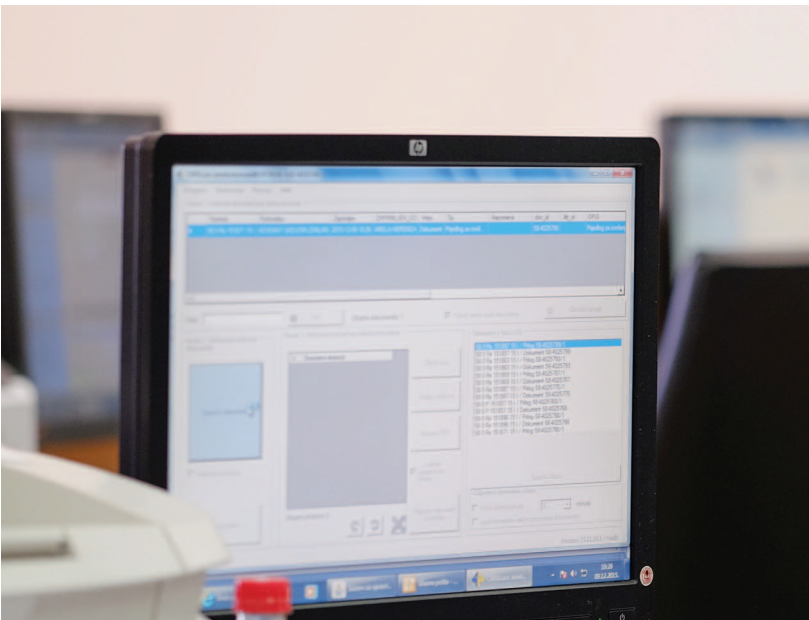
Sistema za upravljanje predmetima u sudovima i tužilaštvima (CMS/TCMS).

Uvođenjem druge generacije ovog sistema i novih informacionih alata omogućili smo pravosuđu Bosne i Hercegovine iskorak u budućnost u kojoj su usluge pravosuđa kreirane po mjeri građana.

Pravosudni informacioni sistem Bosne i Hercegovine svojim tehnološkim rješenjima može poslužiti kao primjer informacionim sistemima koji osiguravaju podršku pravosuđu u razvijenim evropskim zemljama, pri čemu je u najvećoj mjeri razvijen znanjem i radom domaćih kadrova i firmi. Najveći dio informacionih i softverskih rješenja koja su inkorporirana u pravosudni informacioni sistem razvili su programeri i informatički

stručnjaci Sekretarijata VSTV-a BiH i bosanskohercegovačke informatičke firme. Na taj način, kroz razvoj pravosudnog informacionog sistema, VSTV BiH utječe i na jačanje domaćeg IKT sektora. Reference koje su domaće firme stekle u provođenju IKT projekata u pravosuđu BiH omogućavaju im da svoje iskustvo i rješenja konkurentno nude u zemljama širom svijeta u kojima se provode projekti reforme pravosuđa uvođenjem informaciono-komunikacionih tehnologija.

Dakle, pravosudni informacioni sistem i inovativna rješenja koja smo u njega inkorporirali ostvaruju pozitivne efekte koji izlaze iz okvira pravosuđa, otvarajući nove prilike za napredak i ispunjenje uvjeta u procesu pridruživanja Evropskoj uniji.

Pravosudni informacioni sistem i inovativna rješenja koja smo u njega inkorporirali ostvaruju pozitivne efekte koji izlaze iz okvira pravosuđa.

SVRHA INFORMATIZACIJE

J oš 2003. godine postalo je jasno da se manuelni način obrade predmeta u sudovima u Bosni i Hercegovini jednostavno ne može poboljšati u obimu koji je potreban da bi se zadovoljile potrebe pravosuđa, zbog čega je primjena informaciono-komunikacionih tehnologija prihvaćena kao neophodna osnova za osiguravanje kvalitetnih i modernih sudskih usluga koje mogu odgovoriti potrebama građana.

Prije uvođenja informaciono-komunikacionih tehnologija u pravosuđe i njihove primjene, predmeti su se

obrađivali ručno uz korištenje starih upisnika i ručno pisanih dnevnih naredbi. U sudovima i tužilaštvima postojao je tek mali broj računara koji su bili korišteni kao napredne pisaaće mašine. Nije postojao informacioni sistem za izvještavanje, pa je čak i najjednostavnije izvještavanje o broju otvorenih predmeta u pojedinim sudovima predstavljalo dugotrajan i težak posao.

Uspostava jedinstvenog informaciono-komunikacionog sistema koji bi osigurao podršku efikasnom ostvarivanju pravde za sve građane u BiH nametnula se kao odgovor na probleme s kojima su se pravosudne institucije u Bosni i Hercegovini suočile početkom 21. stoljeća, kada je informaciona tehnologija već postala dijelom svakodnevnice građana Evrope i BiH. U tom pravcu, uz podršku Vlade Kraljevine Norveške, Nezavisna pravosudna komisija je 2003. godine pokrenula izradu IKT strategije za pravosuđe u BiH. Ta strategija je dovršena u aprilu 2004. godine i predana Visokom sudskom i tužilačkom vijeću BiH po njegovom osnivanju u junu iste godine.

U skladu sa svojim nadležnostima za vođenje, koordiniranje i nadgledanje primjene informacionih tehnologija u sudovima i tužilaštvima, VSTV BiH je od osnivanja do danas istrajno i sistematski radio na razvoju i unapređenju pravosudnog informacionog sistema, čime se osigurava ujednačena primjena informacionih tehnologija u svakodnevnom radu u sudovima i tužilaštvima širom Bosne i Hercegovine.

U skladu sa svojim nadležnostima za vođenje, koordiniranje i nadgledanje primjene informacionih tehnologija u sudovima i tužilaštvima, VSTV BiH je od osnivanja do danas istrajno i sistematski radio na razvoju i unapređenju pravosudnog informacionog sistema.

Temelji informatizacije pravosuđa

U skladu sa usvojenom IKT strategijom, VSTV BiH je formirao projektni tim zadužen za provođenje projekata informatizacije pravosuđa, nakon čega je započet proces uspostave informaciono-komunikacione infrastrukture u pravosuđu koja će postati temelj za razvoj pravosudnog informacionog sistema, a zatim je uslijedilo uvođenje niza

informacionih servisa u pravosuđu, kao i razvoj najznačajnijeg dijela pravosudnog informaciono-komunikacionog sistema – Sistema za upravljanje predmetima u sudovima – CMS.

Od osnivanja VSTV BiH je razvijao pravosudni informacioni sistem koji je u službi efikasnijeg rada pravosuđa i koherentnog osiguravanja pristupa pravdi svih građana Bosne i Hercegovine. Kroz strateški pristup uvođenja informacionih rješenja u rad pravosuđa, VSTV BiH je uz kontinuiranu saradnju s rukovodiocima

pravosudnih institucija i stalni angažman više od stotinu informatičara u pravosuđu BiH uspostavio kompleksan informacijski sistem koji počiva na tri ključna temelja: pažljivo projektiranoj i implementiranoj informaciono-komunikacionoj infrastrukturi, modernim softverskim rješenjima prilagođenim specifičnim potrebama pravosuđa i ljudskim potencijalima koji daju svrhovitost cjelokupnom sistemu i osiguravaju njegovo neometano funkcioniranje. Jedan od ključnih stubova pravosudnog

informacionog sistema čini grupa informatičkih stručnjaka u okviru Odjela za informaciono-komunikacionu tehnologiju Sekretarijata VSTV-a BiH, kao i informatičari i pravnici koji su bili dio ovog tima u različitim fazama razvoja pravosudnog informacionog sistema. Zajedno s više od stotinu informatičara koji osiguravaju podršku u radu sudija, tužilaca i drugog osoblja u pravosuđu, oni čine jedan od tri glavna stuba na kojima počiva funkcioniranje pravosudnog informacionog sistema.

● **2003.**
Nezavisna pravosudna komisija razvila IKT strategiju za bh. pravosuđe

● **2004.**
Uspostava projektnog tima za IKT u VSTV-u BiH

Nabavka i instalacija IKT opreme u pravosudnim institucijama
● **2004 - 2015+**

Uspostava državne mreže širokog područja
● **2005 - 2010.**

● **2006 - 2015.**
Razvoj i primjena sistema elektronske pošte u pravosuđu

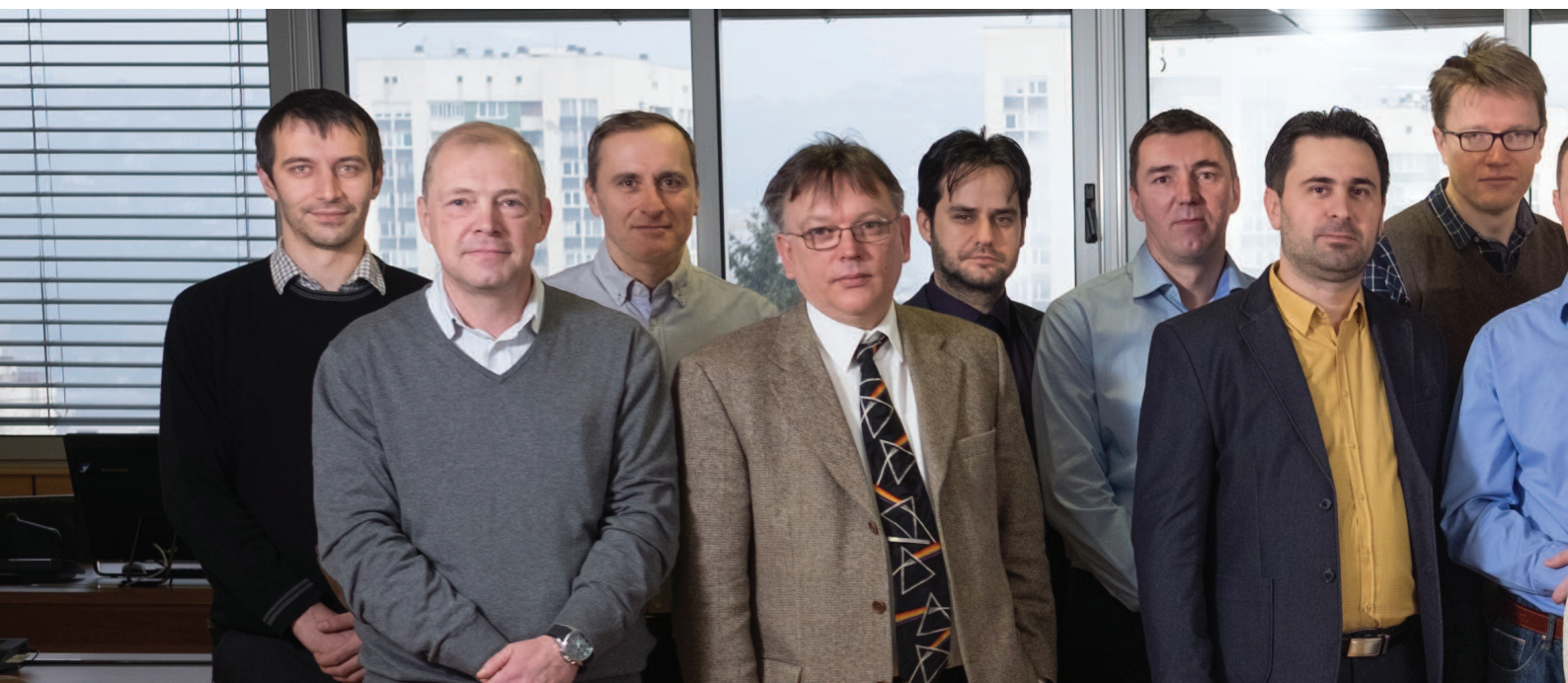
● **2006 - 2015.**
Uspostava i održavanje centara za obradu i pohranu podataka

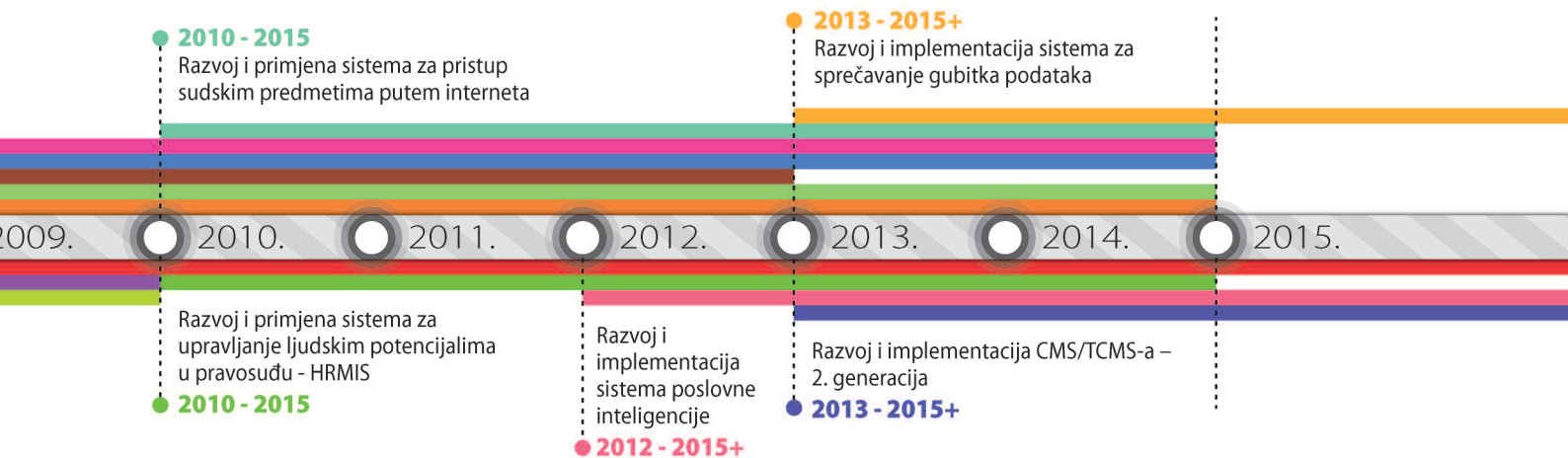
● **2007 - 2013**
Razvoj i implementacija CMS/TCMS-a – 1. generacija

Razvoj i primjena Registra novčanih kazni
● **2006 - 2010.**
Uspostava lokalnih računarskih mreža u pravosudnim institucijama
● **2006 - 2008.**

● **2008 - 2015**
Omogućavanje on-line dostupnosti sudske prakse putem web-stranice Centra za sudsku dokumentaciju

● **2008 - 2015**
Razvoj i implementacija portala pravosuđa BiH

KAKO INFORMACIONA RJEŠENJA UNAPREĐUJU RAD PRAVOSUĐA U BIH?

Efikasnost

Najznačajniji rezultat procesa informatizacije pravosuđa predstavlja uspostava funkcionalnog sistema za upravljanje predmetima u sudovima i tužilaštvima, također poznatog i kao CMS/TCMS sistem.

Razvoj CMS-a, kao sistema za upravljanje predmetima u sudovima u okviru VSTV-a, započeo je 2007. godine, nakon što je pilot-verzija sistema, razvijena u okviru USAID-ovog FILE projekta, predana VSTV-u. Od 2007. do 2009. godine sistem je razvijen na taj način da omogući potpunu

automatizaciju rada s predmetima u sudovima, te je do kraja 2009. godine implementiran u svim sudovima u Bosni i Hercegovini. Paralelno s implementacijom sistema u sudovima, razvijena je i tužilačka verzija ovog sistema, poznatija kao TCMS, koja je testirana tokom 2008. godine i implementirana u svim tužilaštvima do kraja 2010. godine.

Prednosti i dobrobiti koje su ostvarene uvođenjem CMS/TCMS-a u sudove i tužilaštva su mnogobrojne, a najvažnije su:

- pokretanje sudskog predmeta po tužbi i dodjela predmeta sudiji skraćena je s dvije sedmice na nekoliko sekundi;
- dodjela predmeta u rad sudijama i tužiocima odvija se automatski, čime je zagarantirana transparentnost i nepristrasnost ovog procesa;
- umjesto starih papirnih upisnika, predmeti se vode elektronski.

Sistem je razvijen na taj način da omogući potpunu automatizaciju rada s predmetima u sudovima.

Zijad Kadrić

sudija Apelacionog suda
Brčko Distrikta BiH i
član VSTV-a BiH

„Prije uvođenja CMS-a u pravosuđe, predmetima je upravljano ručno, korištenjem knjiga upisnika i rukom pisanih naloga. Prikupljanje podataka i izrada najjednostavnijeg izvještaja o broju otvorenih i završenih predmeta iziskivala je mnogo truda i napora. Pisaće mašine zamijenili su računari i informacijski sistemi. Uvođenjem CMS-a, ovi procesi su značajno unaprijeđeni. Svi koraci u obradi predmeta, od evidentiranja do arhiviranja, automatizirani su i dokumentirani.“

Blagoje Dragosavljević sudija Okružnog suda u Banjoj Luci

„Uvođenje sistema za automatsko upravljanje predmetima u sudovima (CMS) olakšalo je rad i omogućilo kvalitetniju organizaciju rada ne samo sudija već i ostalih zaposlenih u sudovima. Radni dan počinjemo prijavljivanjem u CMS sistem te ostvarujemo trenutni pristup podacima koji su nam potrebni, uključujući cijeli elektronski spis predmeta. Mogućnosti jednostavnog i brzog pregleda rokova i zadataka u predmetima bez iznošenja spisa predmeta iz spremišta, te mogućnosti generiranja i izdvajanja raznih statističkih podataka olakšavaju planiranje rada i racionaliziraju korištenje radnog vremena svih zaposlenih. Stoga je uvođenje ovog sistema u sudove, uz sasvim izvjesnu i neophodnu pretpostavku daljnjeg razvijanja i unapređenja njegovih funkcija, uvjet bez kojeg se ne može ostvariti kvalitetno, efikasno i ekonomično organiziranje rada u sudovima u vremenu kada je neophodna informatizacija ne samo pravosudnog sistema već i gotovo svih drugih značajnih sistema države i društva uopće.“

Karakteristike CMS/TCMS sistema:

- pored postojanja fizičkog spisa, u CMS/TCMS-u se kreira i čuva potpuni elektronski spis koji omogućava trenutni pristup svim dokumentima u spisu, omogućavajući brži i efikasniji rad sudijama i tužiocima, kao i pristup predmetu putem interneta za stranke u postupku;
- trenutni elektronski prijenos podataka između tužilaštva i suda, čime se eliminira potreba za dvostrukim unosom istih informacija i smanjuje mogućnost pogreške prilikom unosa podataka;
- za izradu izvještaja koja je ranije zahtijevala pregled različitih papirnih upisnika i popisivanje predmeta dovoljno je tek nekoliko klikova mišem;
- omogućena elektronska razmjena podataka između policijskih i tužilačkih evidencija;
- omogućena izrada i efikasno praćenje planova za rješavanje predmeta u sudovima.

Marin Zadrić
predsjednik Općinskog
suda u Mostaru

„Smatram da je sistem za automatsko upravljanje predmetima (CMS) izuzetno dobar alat, koji olakšava i ubrzava rad suda u cjelini kao i postupanje po predmetima. CMS sistem omogućava brz uvid u stanje predmeta sudija i stručnih saradnika, što im omogućava brže postupanje po

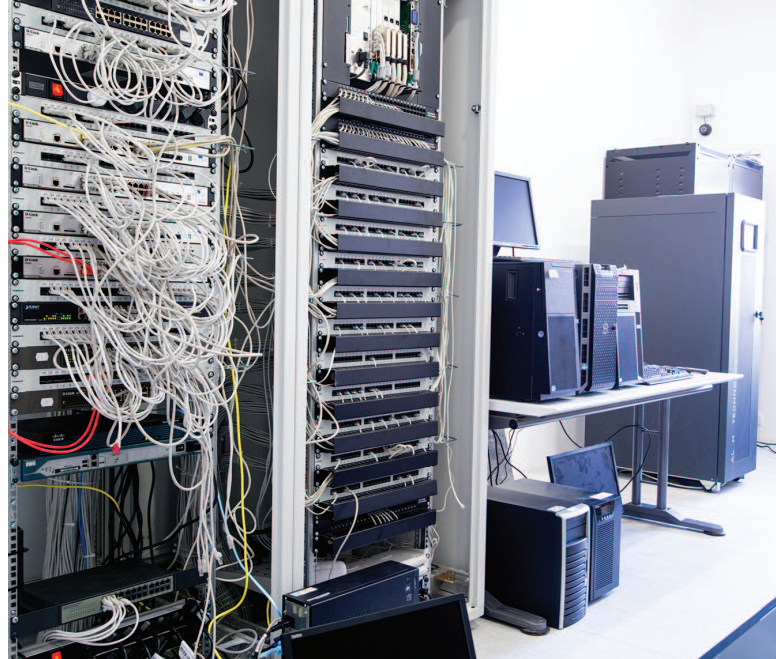
predmetima, a također i stranke mogu brzo dobiti informacije o stanju u svojim predmetima.

S aspekta predsjednika suda, CMS je nezamjenjiv alat koji omogućava praćenje rada svakog sudije i stručnog saradnika te suda u cjelini. Omogućava povlačenje velikog broja izvještaja, statističkih i menadžerskih (npr. broj neriješenih predmeta u sudu, realizacija Plana rješavanja predmeta, priliv i protok predmeta i sl.), te na taj način omogućava promptno reagiranje na promjene i potrebe u organizaciji rada, što pozitivno utječe na efikasnost rada suda.”

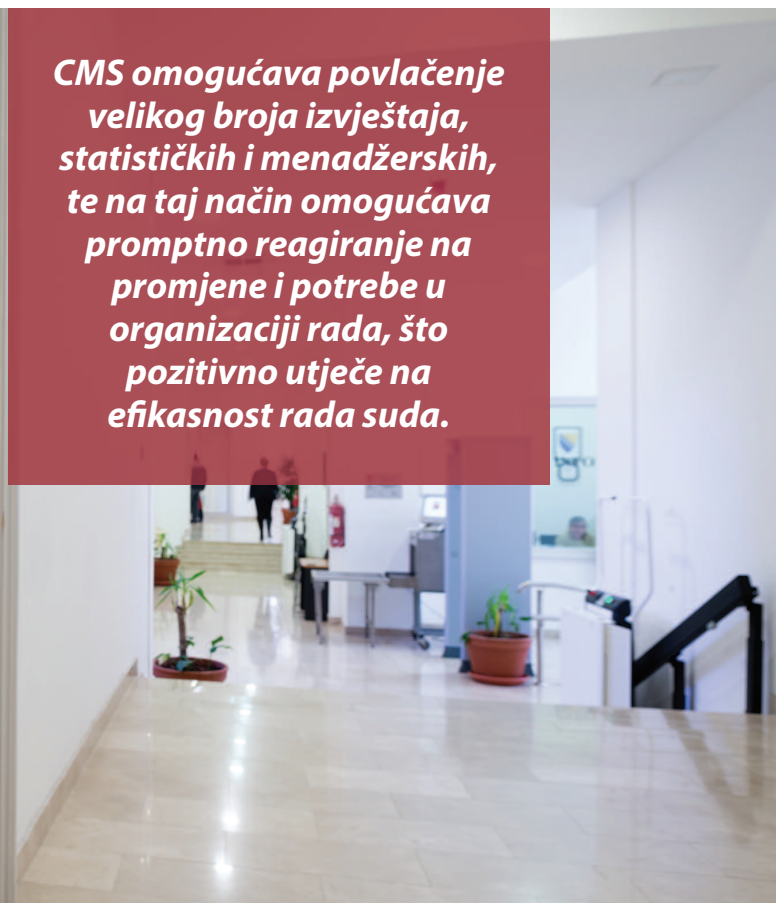
Odgovarajući na rastuće potrebe građana i pravosudne zajednice, ograničenja prve generacije ovog sistema pomjeraju se kroz proces razvoja druge generacije CMS/TCMS sistema.

Pored prevazilaženja niza tehnoloških ograničenja, nova generacija sistema obezbijedit će sigurniju, bržu i prilagodljiviju platformu za ostvarenje rastućih potreba pravosuđa. Uz sve karakteristike i funkcionalnosti sistema prve generacije, nova generacija CMS/TCMS sistema omogućavat će i:

- digitalno arhiviranje predmeta;
- efkasnije izdavanje uvjerenja o nevođenju krivičnog postupka, kao i drugih uvjerenja iz nadležnosti sudova;
- registraciju i upravljanje dokazima u kompleksnim predmetima;
- predviđanje i preveniranje kašnjenja u procesuiranju sudskih predmeta;
- brže, svestranije i efkasnije izvještavanje.

CMS omogućava povlačenje velikog broja izvještaja, statističkih i menadžerskih, te na taj način omogućava promptno reagiranje na promjene i potrebe u organizaciji rada, što pozitivno utječe na efkasnost rada suda.

Sead Imamović
predsjednik Općinskog
suda u Goraždu

„Digitalizacija arhive predstavlja potpuno novu dimenziju informatizacije u sudovima. Dugotrajno čuvanje predmeta zahtijeva osiguravanje dodatnog prostora, polica i tehničke zaštite prostorija, dok digitalno arhiviranje ne zahtijeva dodatni prostor ili resurse za osiguravanje arhiviranih predmeta. Implementacijom digitalne arhive, prostor koji je korišten za potrebe dugotrajne arhive može se iskoristiti za poboljšanje radnih kapaciteta suda i povećanje efikasnosti pravosudnih institucija. Ujedno, pristup digitaliziranim arhivskim predmetima postao je mnogo lakši i brži, i više ne zahtijeva trošenje vremena na fizičko pretraživanje arhive i iznošenje predmeta. Na taj način predavanje predmeta arhivu svest će se na dostavljanje nekoliko DVD diskova umjesto organiziranja transporta velike količine dokumenata.“

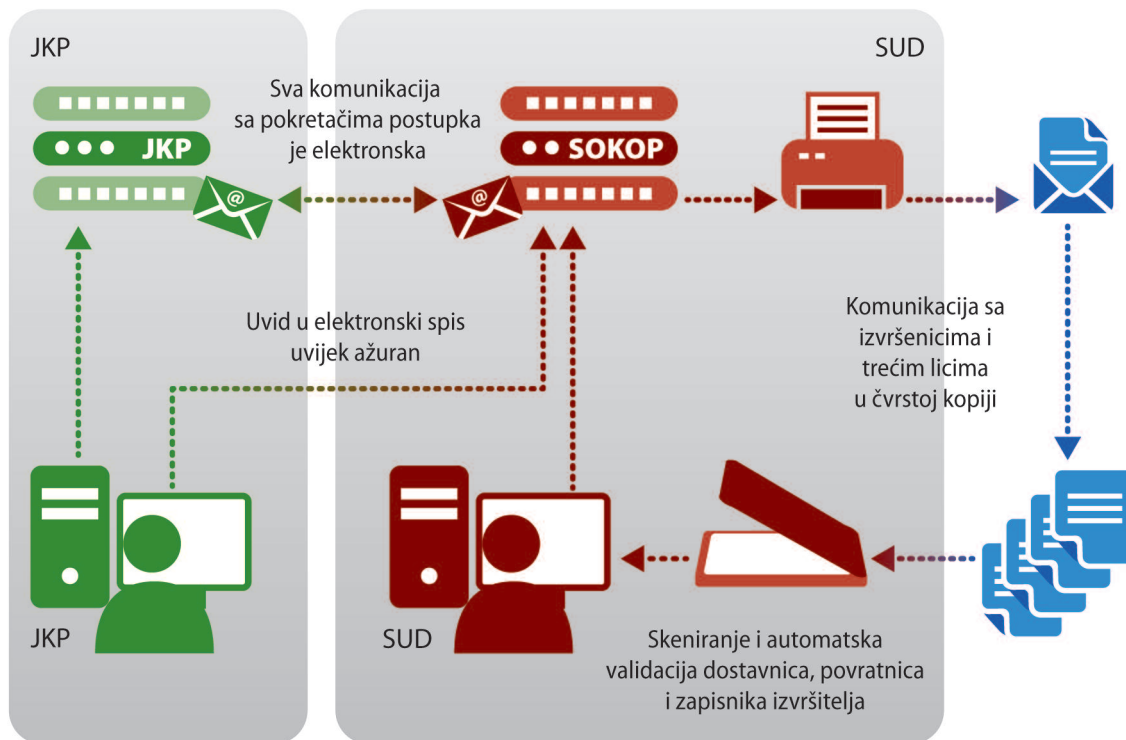

Pored CMS/TCMS sistema, za automatsko procesuiranje predmeta u bosanskohercegovačkom pravosuđu koristi se i sistem za obradu komunalnih predmeta i predmeta male vrijednosti - SOKOP-Mal. Ovaj sistem je namijenjen elektronskom podnošenju i obradi predmeta male vrijednosti u prvostepenim sudovima u Bosni i Hercegovini. Sistem koriste sudovi s jedne

strane i tražioci izvršenja, odnosno javna komunalna preduzeća s druge strane.

SOKOP-Mal omogućava:

- potpuno elektronsku komunikaciju između pokretača postupka i sudova na osnovu digitalnih certifikata, čime se ostvaruje smanjenje potrošnje papira, dostavnih i poštanskih usluga;
- smanjenje prostornih potreba za skladištenjem predmeta;
- objedinjeno i automatizirano postupanje za sve predmete s istim izvršenikom;
- korisnicima potpun uvid u sve tekuće predmete pred sudom/sudovima.

Portal pravosuđa Bosne i Hercegovine

Pravosuđe | Posao u pravosuđu | Servisi | Kutak za medije | Kontakti

Kvalifikaciono testiranje

Struktuirani dijalog o pravosuđu

Sudska praksa

Pravosuđe u BiH

Podrška pravosuđu u BiH

Usluge sudova

© 2010 Visoko sudsko i tužilačko vijeće

Informatizacija u službi građana - transparentnost, odgovornost i kvalitet

Proces informatizacije u pravosuđu primarno je motiviran unapređenjem efikasnosti i osiguravanjem jednakog pristupa pravdi za sve građane. Cijeneći važnost osiguravanja pravovremenog i adekvatnog informiranja građana o radu pravosuđa, VSTV BiH je 2007. godine pokrenuo proces razvoja web-portala pravosuđa Bosne i Hercegovine. Danas ovaj portal predstavlja centralnu pristupnu tačku informacijama iz pravosuđa, objedinjavajući 91 službenu web-stranicu sudova i tužilaštava u BiH, kao i web-stranice Centra sudske dokumentacije i stručnih udruženja u pravosuđu.

Kako bi portal pravosuđa i web-stranice pravosudnih institucija približili i prilagodili potrebama građana i korisnika sudske usluga, tokom prethodnih godina razvijen je niz funkcionalnosti portala:

- dnevno ažurirani raspored sudskih rasprava;

- pretraživi web-adresari pravosudnih institucija, sudskih vještaka, tumača i advokata;
- pristup sudskim predmetima putem interneta;
- ankete;
- medijski kutak;
- kalkulator sudskih taksi;
- pravosudni forum.

Portal pravosuđa BiH centralizira navedene servise istovremeno predstavljajući važan komunikacioni kanal između javnosti i pravosuđa namijenjen približavanju usluga pravosuđa građanima i tako ih čineći dostupnijim. Pored navedenog, portal pravosuđa BiH obuhvata web-stranicu i bazu odluka Centra za sudsku dokumentaciju VSTV-a BiH koja predstavlja najvažniji resurs za ujednačavanje sudske prakse u BiH.

Ova baza je rezultat dugogodišnjeg nastojanja VSTV-a BiH da osigura mehanizme neophodne za ujednačeno postupanje u sudovima širom zemlje, koja je ključ za ostvarivanje pravne sigurnosti.

Baza sadrži odluke Suda BiH, Ustavnog suda BiH, entitetskih vrhovnih sudova i Apelacionog suda Brčko Distrikta, kao i sve odluke sudova nižih instanci koje su prethodile odlukama viših sudskih instanci. U decembru 2015. godine baza je sadržavala 11.015 sudskih odluka, a ovaj broj se kontinuirano povećava.

Pored korisnika u pravosuđu, resursi baze Centra za sudsku dokumentaciju su od 2014. godine otvoreni za javnost, te svaka zainteresirana osoba ima mogućnost postati korisnikom baze uz utvrđenu naknadu.

Goran Nezirović

sudija Vrhovnog suda
Federacije BiH i član
VSTV-a BiH

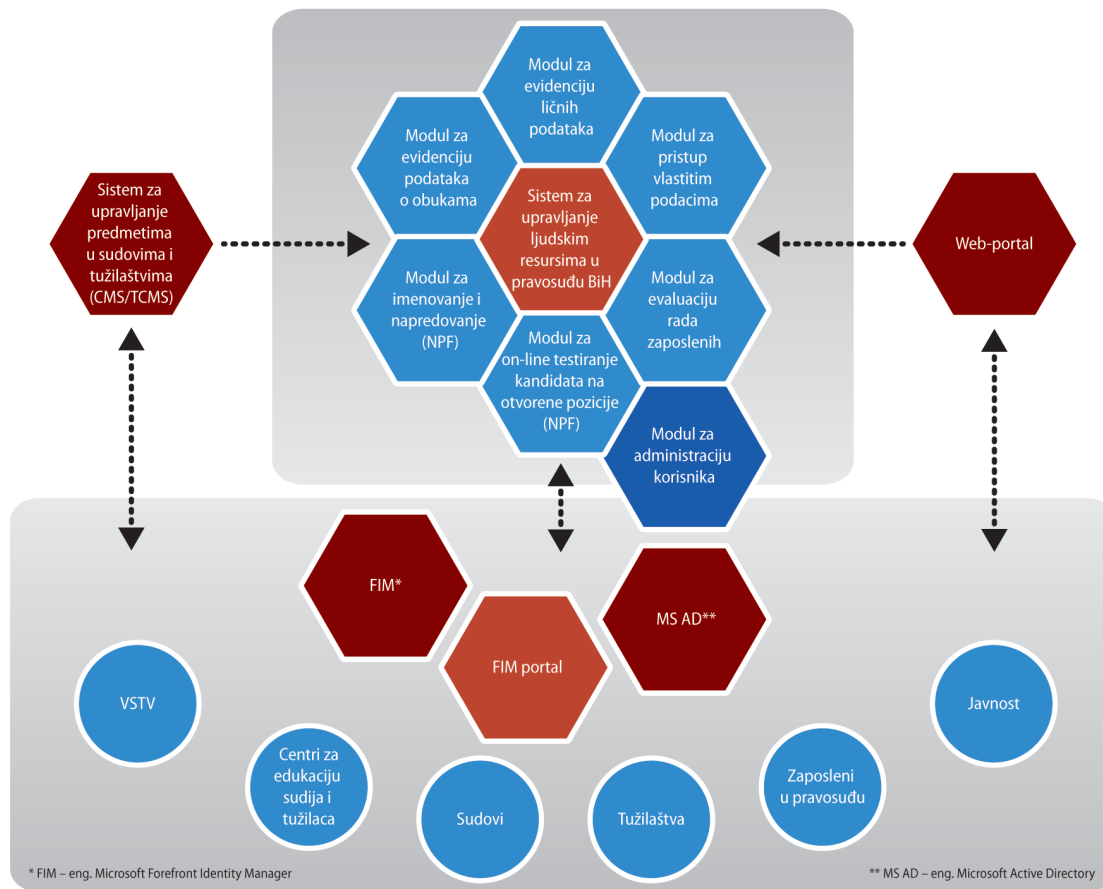
„Neophodno je da se svaki sudija upozna sa stavovima sudske prakse, jer je to prvi preduvjet za njeno ujednačavanje prije donošenja sudske odluke. Ovo je naročito važno kod primjene novih instituta ili instituta koji nisu jasno regulirani zakonom, jer će sudska praksa pomoći sudiji da formira vlastiti stav, odnosno da svjesno prihvati određenu pravnu argumentaciju ili da od nje odstupi uz adekvatno obrazloženje. Ovakvu mogućnost informiranja upravo pruža pretraživa baza sudske odluka Centra za sudske dokumentaciju, koju je potrebno redovno dopunjavati novim odlukama kako bi odgovorila potrebama pravosuđa.“

Proces informatizacije pravosuđa preobrazio je način rada u sudovima i tužilaštvima širom zemlje, revolucionizirao je načine komunikacije pravosuđa, ali procesi u domenu upravljanja ljudskim resursima i dalje nisu bili podržani na odgovarajući način.

Prepoznajući to pitanje, VSTV BiH je 2011. godine pokrenuo projekt razvoja Informatičkog sistema za upravljanje ljudskim potencijalima u pravosuđu BiH, tzv. HRMIS-a. Namjera pri razvoju ovog sistema bila je standardizirati procese prikupljanja relevantnih podataka o sudijama, tužiocima i drugim

zaposlenima u pravosuđu, te omogućiti jednostavno kreiranje potpunih i pouzdanih statističkih izvještaja namijenjenih unapređenju procesa odlučivanja pri upravljanju ljudskim potencijalima u pravosuđu.

HRMIS se sastoji od niza funkcionalnih modula dizajniranih da osiguraju podršku upravljanju ljudskim resursima u pravosuđu: od prijave na konkurs, izbora, imenovanja, napredovanja do praćenja edukacije nosilaca pravosudnih funkcija.

HRMIS ispitni modul osigurava punu podršku testnim procedurama koje VSTV BiH primjenjuje u procesu izbora nosilaca pravosudnih funkcija. Ovaj modul omogućava provođenje standardiziranih testova prema jednakim uvjetima i kriterijima za sve kandidate. Primjena ovog sistema je ljudski utjecaj u procesu kreiranja svakog pojedinačnog testa (iz skupa koji obuhvata 3.441 pitanje), kao i utvrđivanje rezultata svela na najmanju moguću mjeru. Mogućnost istovremenog provođenja testiranja za veći broj kandidata doprinosi efikasnosti postupka imenovanja, a automatsko generiranje

rezultata testa po njegovom okončanju kandidatima daje mogućnost uvida u svoj rezultat, što u znatnoj mjeri doprinosi transparentnosti postupka.

Na taj način VSTV BiH je u septembru 2014. godine uveo kvalifikaciono testiranje za pozicije nosilaca pravosudnih funkcija, čime se unapređuju objektivnost, efektivnost i transparentnost postupka imenovanja. Pored toga, uvedeno je pismeno testiranje za kandidate izvan pravosuđa koji se prijavljuju na više pravosudne pozicije, te je uvođenjem strukturiranog razgovora unaprijeđen postupak utvrđivanja kompetencija kandidata.

UKUPNO TESTIRANO

535

KANDIDATA

180

ZA TUŽILAČKE FUNKCIJE

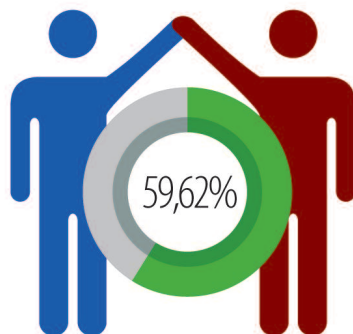
355

ZA SUDSKE FUNKCIJE

83

MINUTE

PROSJEČNO VRIJEME
POTREBNO ZA
RJEŠAVANJE TESTA
(OD UKUPNO 100 MINUTA)

319 KANDIDATA
POLOŽILO

OD TOGA

111

ZA TUŽILAČKE
FUNKCIJE

208

ZA SUDSKE
FUNKCIJE

POSTIGNUTI BROJ BODOVA

93/100

NAJVEĆI

38/100

NAJMANJI

47

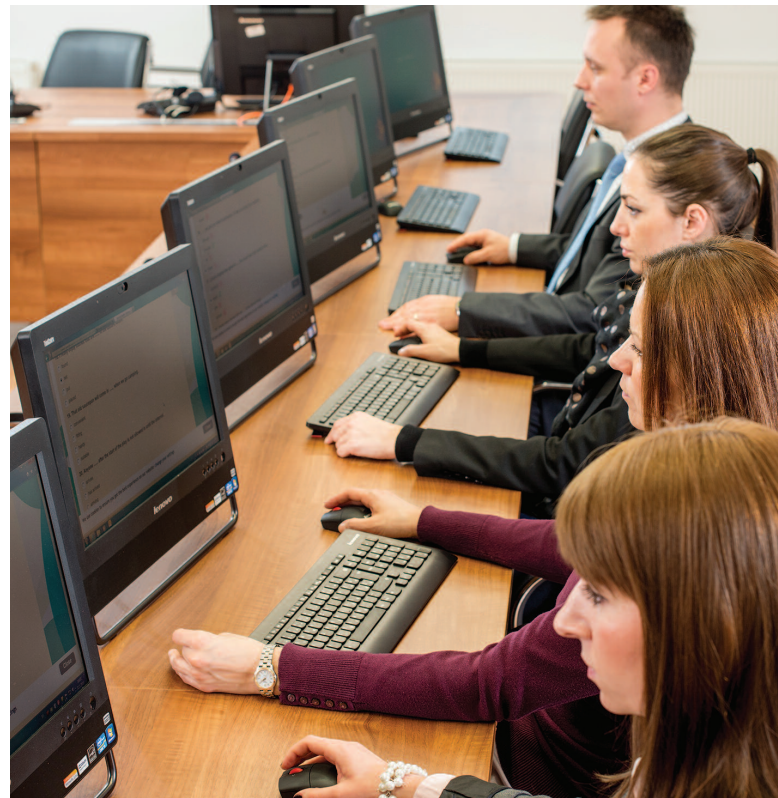
KANDIDATA

IMENOVANO ZA
NOSIOCE PRAVOSUDNIH
FUNKCIJA PO OSNOVU
ON-LINE TESTIRANJA

Obren Bužanin
sudija Vrhovnog suda
Republike Srpske

„Uvođenjem kvalifikacionog i pismenog testiranja za kandidate koji ne obavljaju sudijsku ili tužilačku funkciju osiguravani su najviši standardi primjene međunarodnih principa koji zahtijevaju da procedure imenovanja sudija i tužilaca budu jasne, objektivne i transparentne. Ovi principi se primjenjuju i za sistem unapređenja, tako da se napredovanje sudija i tužilaca zasniva na vrednovanju njihovih rezultata rada. Na ovaj način Bosna i Hercegovina se pridružila zemljama koje procedurama osiguravaju najviši stepen objektivnosti i transparentnosti prilikom izbora sudija i tužilaca.“

„Smatram da je kvalifikacionim testiranjem unaprijeđen proces imenovanja, a posebno objektivnost ovog procesa. Testovi ovog tipa su najbolji način provjere znanja kandidata, odnosno vladanja pravnom materijom koja je bitna za bavljenje sudskim i tužiteljskim poslom. Računarska aplikacija u kojoj se radi test je vrlo jednostavna i omogućava testiranje i osoba s minimumom informatičke pismenosti. Istovremeno, aplikacija kandidatima daje mogućnost da više puta prekontroliraju svoje odgovore, a posebno je pozitivno to što funkcioniра na taj način da odmah po završetku testiranja kandidat vidi svoje rezultate. Također, sistem bodovanja je potpuno transparentan i u jednak položaj stavlja sve učesnike testiranja, ne zna se ko je ko, testovi se rade pod šifrom, ne zna se odakle dolazi koji kandidat i svi imaju isto vremena i iste uvjete rada. Podvlačim da je jako bitno da svaki kandidat odmah po završetku testa ima mogućnost uvida u rezultat testa, jer to znači da nema mogućnosti bilo kakvog vanjskog utjecaja, odnosno namještanja bodova ili rezultata testa.“

Implementacija sistema za upravljanje predmetima u sudovima i tužilaštvima unijela je značajne promjene u način

Aida Bajraktarević novoimenovana tužiteljica Kantonalnog tužilaštva Kantona Sarajevo

rada pravosuđa. Pored potpune automatizacije rada na predmetima u sudovima i tužilaštvima, uloga CMS-a u osiguravanju transparentnosti rada pravosuđa je neprocjenjiva. Od automatizirane dodjele predmeta u rad koja se vrši na osnovu specijalizacija u pravnim oblastima i opterećenosti sudija, preko bilježenja svih radnji u radu na predmetima, CMS garantira potpunu transparentnost rada i iziskuje punu odgovornost sudija i tužilaca u radu za sve preduzete radnje u predmetima.

Katica Jozak-Mađar predsjednica Kantonalnog suda u Novom Travniku

„CMS je u potpunosti automatizirao raspoređivanje predmeta sudijama. Naime, ovaj zadatak je prije uvođenja CMS-a obavljao predsjednik suda, a odlukama koje su proizlazile iz ovog procesa nedostajala je transparentnost kojom bi se osiguralo povjerenje javnosti u nepristrasnost suda. CMS također pruža mogućnost automatske dodjele predmeta braniocima po službenoj dužnosti i time sudijama osigurava potpunu nepristrasnost prilikom izbora branioca u slučaju da osumnjičeni ili optuženi ne izabere branioca s liste. Primjena objektivnih kriterija za dodjelu predmeta u CMS-u jedan je od važnih mehanizama za prevenciju korupcije koji ostvaruje pozitivne efekte na povjerenje u rad pravosuđa.“

Arben Murtezić

glavni disciplinski tužilac u
Uredu disciplinskog
tužioca pri VSTV-u BiH

„Višegodišnje iskustvo Ureda disciplinskog tužioca VSTV BiH u korištenju sistema za automatsko upravljanje predmetima u sudovima i tužilaštvima pokazuje da su ovi sistemi unaprijedili radne procese i omogućili efikasnije i racionalnije korištenje ljudskih i materijalnih resursa, kako Ureda tako i pravosudnih institucija, prilikom vršenja uvida u sudske i tužilačke predmete, te pružili egzaktnije informacije i podatke neophodne za obavljanje disciplinskih istraga.“

Lakši pristup pravdi

Među najvažnijim ciljevima informatizacije pravosuđa posebno istaknuto mjesto čini približavanje pravosuđa svim korisnicima sudskih usluga i prilagođavanje načina pružanja usluga potrebama korisnika. Nastojeći izaći u susret građanima koji učestvuju u postupcima koji se vode pred sudovima širom zemlje, VSTV BiH je već 2009. godine prepoznao razvoj weba kao odgovarajućeg kanala za lakše, brže i jeftinije informiranje o toku sudskog predmeta. Kao rezultat tih nastojanja, razvijen je i građanima stavljen na raspolaganje servis „Pristup sudskim predmetima putem interneta“. Ovaj web-servis strankama u postupku, njihovim zakonskim zastupnicima i punomoćnicima omogućava ostvarivanje uvida u informacije o sudskim predmetima putem interneta, u koje imaju pravo uvida u skladu sa zakonom, s izuzetkom predmeta iz krivičnog referata. Putem ovog servisa, stranke imaju mogućnost pristupa sudskim predmetima u kojima učestvuju s bilo kojeg uređaja s

pristupom internetu, u bilo koje vrijeme. Ostvarivanje prava pristupa predmetu moguće je na osnovu podnošenja zahtjeva sudu u kojem se sudski postupak vodi, bilo lično ili slanjem zahtjeva putem pošte. Na osnovu zahtjeva stranke, sud izdaje potvrdu koja uz broj sudskog predmeta (BSP) sadrži i Jedinствeni pristupni kod (JPK) koji omogućava stranci logiranje i pristup podacima iz sudskog predmeta.

Korisnici ovog servisa imaju mogućnost kreiranja korisničkog naloga, čime se grupiraju svi predmeti s korisnikovim pravom pristupa, što je korisno svim osobama koje imaju veći broj predmeta koji se vode pred sudovima.

Zahtjev za izdavanje JPK-a i
provjera identiteta

Advokat ili stranka
u više sudskih predmeta

Pisarna
suda

Izdavanje jedne
potvrde ili više njih
za pristup predmetima

1.
KORAK

Ostvarivanje on-line pristupa
jednom od sudskih predmeta
putem JPK-a i BSP-a

Kreiranje
korisničkog
naloga

2.
KORAK

3.
KORAK

Potvrda naloga
putem elektronske
pošte

Brz pristup
većem broju
predmeta

4.
KORAK

Praćenje promjena
dokumenata u spisima
u stvarnom vremenu

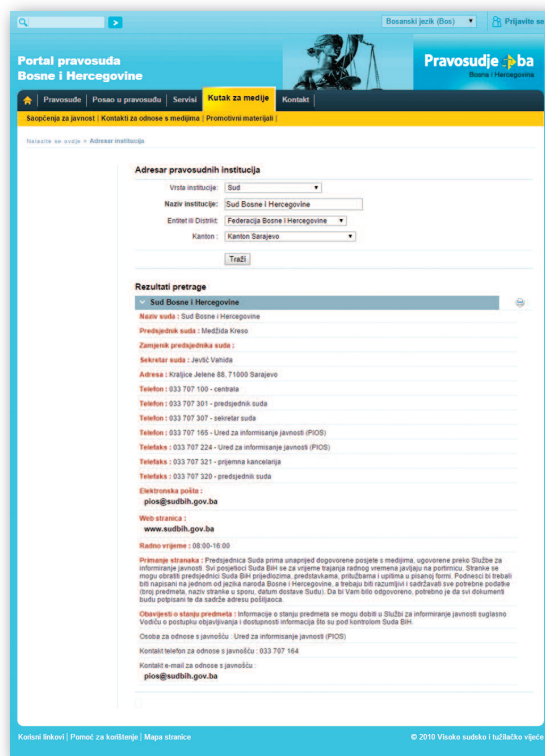

The image shows three overlapping screenshots of the 'Pravosudje.ba' website. The top screenshot shows a login form with fields for 'Korisničko ime' (Username) and 'Lozinka' (Password), and a 'Prijavite se preko JPK pristupnog broja' (Log in with JPK access number) option. Below the form is a list of links: 'Uputstvo za korištenje servisa', 'Odgovori na često postavljena pitanja', 'Ako ste "Zloupili" sudskim predmetima putem Interneta', and 'Portal pravosuđa Bosne i Hercegovine'. The middle screenshot shows a 'Lista predmeta' (List of cases) table with columns for 'Broj predmeta', 'Status predmeta', 'Vrsta predmeta', 'Vrsta spisa', 'Datum početka', 'Uključena osoba', 'Datum završetka', and 'Evidencija'. The bottom screenshot shows a 'Pregled podataka vlasnika računa' (View account owner data) page with fields for 'Korisnik: test', 'E-mail: amec@pravosudje.ba', 'JMBG / ID: 222222222222', 'Odobren pristup kroz JPK: DA', 'Language: Bosanski jezik', 'Parties included in Web Account: E11 (19.08.2011), E112 (23.04.2010), F12 (27.12.2010)'. The footer of the screenshots includes 'Help - User's Manual | Useful links | Contact' and '© 2010 High Judicial and Prosecutorial Council BiH'.

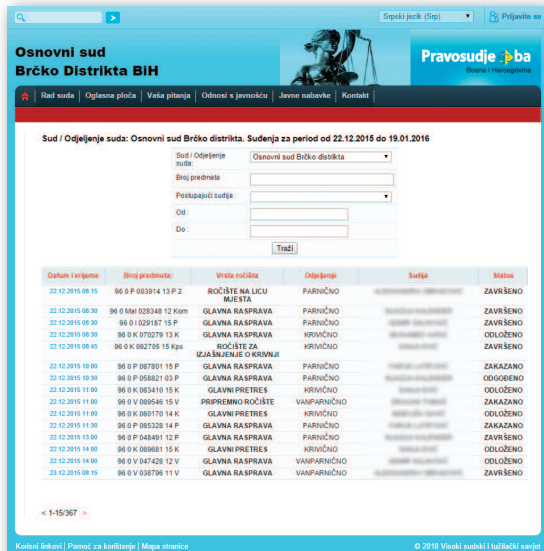

Kalkulator sudskih taksi korisnicima sudskih usluga omogućava brzo i jednostavno informiranje o iznosu sudskih taksi za različite sudske usluge.

Adresar pravosudnih institucija, advokata, sudskih tumača i vještaka osigurava dostupnost kontakt informacija koje su potrebne građanima pri ostvarivanju pristupa pravdi.

Raspored suđenja strankama u postupku omogućava informiranje o terminu i statusu zakazanih ročišta pred sudovima u BiH.

Sadudin Zaklan advokat iz Mostara

„Korisnički servis za pristup predmetima mojih klijenata putem interneta koristim od samog uspostavljanja toga sistema, te time mogu pratiti više stotina predmeta. Omogućavanje uvida u predmete iz mog ureda smanjilo mi je potrebu za odlaskom u sudove, te je kako meni, tako i drugima ostavilo više vremena za druge poslove. Uspostavljanje sistema zasigurno je olakšalo rad i zaposlenicima pisarne sudova, te olakšalo ionako zahtjevan rad pisarni.“

Pristup pravdi je sveobuhvatan pojam i podrazumijeva čitav niz opcija koje trebaju biti zagarantirane građanima.

U bosanskohercegovačkom tranzicionom okruženju to podrazumijeva obavezu države i pravosuđa da što efikasnije procesuiraju veliki broj predmeta ratnog zločina, što je često vrlo teško izvodljivo zbog nedostupnosti svjedoka ili nedostatnosti finansijskih resursa neophodnih za njihovo putovanje i lično svjedočenje. Nastojeći sistemski riješiti ovaj problem, VSTV BiH je, kroz projekte finansirane iz sredstava Evropske unije, implementirao videokonferencijski sistem u bosanskohercegovačkom pravosuđu. Uspostavom ovog sistema stvorena je mogućnost saslušanja svjedoka s udaljenih lokacija putem videolinka pri provođenju glavnog pretresa. Prvobitno je videokonferencijskim sistemom povezano 28 institucija u okviru pravosuđa Bosne i Hercegovine, a tokom 2014. godine izvršeno je proširenje sistema i njegova implementacija u dodatnih sedam tužilaštava. Početkom 2015. godine ispunjeni su tehnički uvjeti za uspostavu videolinka s pravosudnim institucijama u inostranstvu, čime je

omogućeno saslušanje svjedoka iz inostranstva u predmetima koji se vode pred sudovima u Bosni i Hercegovini, u skladu s važećim zakonskim procedurama o ostvarivanju međunarodne pravne pomoći.

Postojeći videokonferencijski sistem u BiH implementiran je u 35 pravosudnih institucija i omogućava sljedeće načine primjene u okviru sudskih postupaka:

- Iskaz svjedoka iz jednog grada na glavnom pretresu u sudu koji se nalazi u drugom gradu u BiH;
- Svjedočenje zaštićenog svjedoka iz izdvojene prostorije ili drugog suda;
- Svjedočenje svjedoka iz inostranstva na suđenju pred nekim od sudova u BiH;
- Svjedočenje svjedoka iz BiH na suđenju pred sudom u inostranstvu.

Sanel Pajević

kantonalni tužilac
Kantonalnog tužilaštva
Hercegovačko-
neretvanskog kantona

„Zahvaljujući videokonferencijskom sistemu koji je uspostavljen u pravosuđu, sada imamo mogućnost osigurati svjedočenje svjedoka iz inostranstva na glavnim ročištima. Kroz rad na predmetu ratnog zločina, pred Kantonalnim sudom u Mostaru proveli smo saslušanje dva svjedoka optužbe koji trenutno žive u Švedskoj, koji su svoj iskaz dali putem videolinka iz sudnice Okružnog suda u Linköpingu. Na taj način ostvarene su značajne uštede troškova sudskog postupka, te je ročište održano bez nepotrebnih odlaganja. Usto, u narednom periodu planiramo saslušanja svjedoka putem videolinka u fazi istrage, s obzirom da je i Kantonalno tužilaštvo Hercegovačko-neretvanskog kantona povezano videokonferencijskim sistemom.“

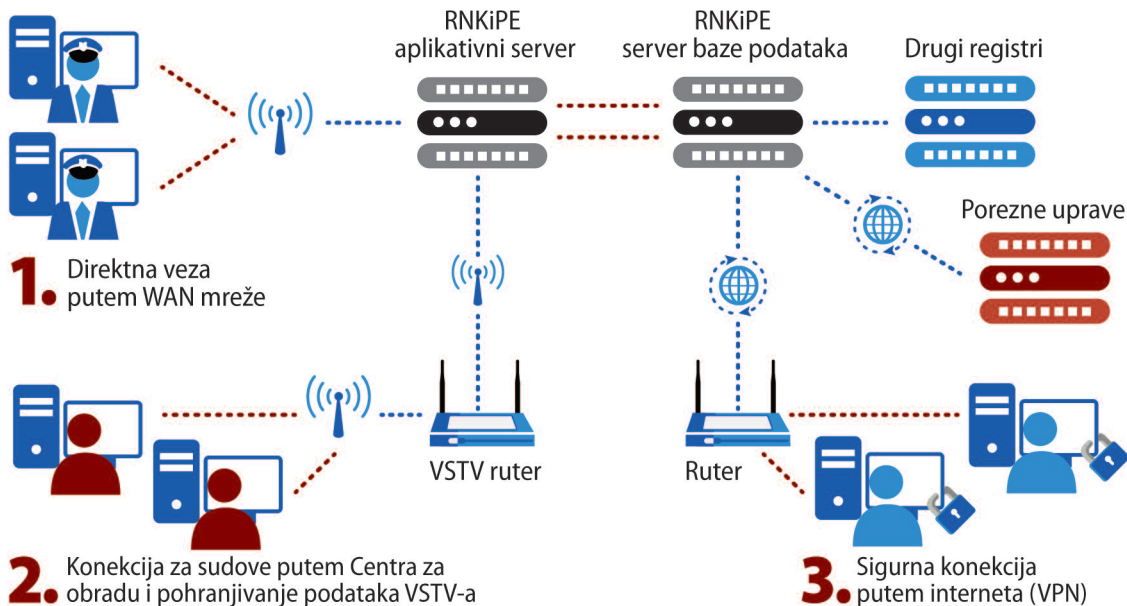
Saradnja

Sudovi i tužilaštva svakodnevno komuniciraju i razmjenjuju podatke putem CMS/TCMS sistema, ali njihove potrebe za efikasnijim obavljanjem svakodневnih poslova sežu izvan granica pravosuđa. Odgovarajući na potrebe sudova i tužilaštava, VSTV BiH je prepoznao tu potrebu u ranoj fazi informatizacije koja je koincidirala s reformom prekršajnog pravosuđa.

Izvršenje novčanih kazni za prekršaje, poput saobraćajnih prekršaja, dugo je predstavljalo problem u BiH. Naplata kazni bila je slaba, a zbog vrlo velikog

broja novčanih kazni i male vrijednosti tih kazni, nije bilo efikasno provoditi prinudnu naplatu putem suda. Kao posljedica toga, sudski sistem je postao zatrpan prevelikim brojem prekršajnih predmeta. Prepoznajući potencijal informatizacije za rješavanje ovog problema, VSTV BiH je uz podršku međunarodnih donatora 2005. godine pokrenuo razvoj baze podataka za registraciju svih prekršajnih kazni. Registar novčanih kazni i prekršajnih evidencija (RNKiPE) postao je centralizirani sistem u

koji institucije nadležne za izdavanje kazni (obično policija i inspekcije) evidentiraju kazne za prekršaje građana ili pravnih osoba. Ukoliko kazne nisu plaćene u zakonski predviđenom roku, sistem prekršiocima onemogućava pristup pojedinim uslugama kao što su obnavljanje vozačke dozvole i/ili obnavljanje registracije automobila. Zbog svog specifičnog načina funkcioniranja, Registar novčanih kazni naziva se „pasivnim sistemom izvršenja“ koji u najvećem broju slučajeva otklanja

potrebu za aktivnim procesuiranjem prekršioaca, pri čemu negativne posljedice neplaćanja potiču dužnika na dobrovoljno plaćanje obaveza. Nakon razvoja Registra novčanih kazni, VSTV BiH je njegovo upravljanje i održavanje predao Agenciji za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka 2009. godine. Sistem i dalje svakodnevno koristi veliki broj institucija, uključujući sudove, policijske agencije, inspeksijske organe, poreske uprave, kao i niz drugih institucija koje

izdaju manji broj prekršajnih naloga. Ispunjavajući uvjete za liberalizaciju viznog režima koje je Evropska unija postavila pred Bosnu i Hercegovinu, VSTV BiH je u saradnji s Agencijom za koordinaciju policijskih tijela u BiH i svim agencijama za provođenje zakona na svim nivoima u BiH, uz podršku Evropske unije, uspostavio servis za razmjenu podataka između sistema za upravljanje predmetima u tužilaštvima (TCMS) i policijskih evidencija.

„Pored činjenice da je uvođenje sistema za upravljanje predmetima u tužilaštvima unaprijedilo radnu praksu tužilaca, uspostava jedinstvene integrirane baze podataka osumnjičenih osoba u okviru TCMS-a omogućila nam je da jednostavnim pretraživanjem možemo utvrditi da li je neka osoba bila ranije osumnjičena ili optužena za krivično djelo. Uz podatke koji su nam dostupni u okviru TCMS-a, kroz razmjenu podataka s policijskim tijelima možemo vrlo lako doći do informacija od ključne važnosti za efikasno provođenje istraga, uključujući podatke o prethodnom kažnjavanju, informacije o potragama vozila i osoba, podatke o registriranom oružju, uskraćenim i produženim vizama, kao i provjerama identiteta.“

Mahmut Švraka

glavni republički tužilac Republičkog tužilaštva RS i
član VSTV-a BiH

Sagledavajući ostvarene koristi razmjene podataka između pravosudnih i drugih institucija u Bosni i Hercegovini, VSTV BiH nastavlja razvijati sistem za upravljanje predmetima i druge informacione resurse

kako bi razmjena podataka između pravosudnih i drugih evidencija postala svakodnevna aktivnost usmjerena na poboljšanje usluga pravosuđa i efikasnijeg ostvarivanja pristupa pravdi za sve građane Bosne i Hercegovine.

VIZIJA RAZVOJA ELEKTRONSKOG PRAVOSUĐA U BIH

Sve aktivnosti koje VSTV BiH preduzima u domenu informatizacije osmišljene su i implementirane kao dio sveobuhvatne vizije razvoja pravosuđa u Bosni i Hercegovini. Vizija pravosuđa prilagođenog potrebama građana i ekonomskog sektora predstavlja važan dio slagalice modernog, efikasnog i odgovornog pravosuđa neophodnog za evropsku budućnost Bosne i Hercegovine.

Vizija informatizacije pravosuđa u Bosni i Hercegovini:

- Strane u postupku vrše podnošenje dokumenata sudovima elektronski;
- Sudovi vrše elektronsku dostavu pismena stranama u postupku;
- Elektronska razmjena podataka između baza podataka u pravosuđu i niza registara koje održavaju institucije na različitim nivoima vlasti u BiH odvija se svakodnevno;
- Potpuna digitalizacija dokaznog materijala i arhiva u pravosuđu.

Stremeći prema ostvarenju ove vizije, svakodnevno se suočavamo s ograničenjima koja nastojimo pretvoriti u mogućnosti za razvoj informacionog sistema i jačanje pravosuđa. Pored ograničenja dostupnih resursa, koja se prevashodno reflektiraju na mogućnost realizacije kapitalnih projekata i održavanje informacionog sistema, VSTV BiH ima potrebu za jačanjem Odjela za informaciono-komunikacione tehnologije Sekretarijata koji je osnovna pogonska snaga sveobuhvatnog procesa informatizacije pravosuđa. Pored toga, ključni preduvjet za mogućnost realizacije niza aktivnosti neophodnih za postizanje vizije razvoja i informatizacije pravosuđa leži u potpunoj implementaciji Zakona o

elektronskom potpisu na svim nivoima u Bosni i Hercegovini.

Noseći se sa svim izazovima, VSTV BiH je 2014. godine ušao u novu fazu razvoja pravosudnog informacionog sistema. Proveden je proces razvoja nove generacije CMS/TCMS-a, koja će dodatno unaprijediti radne procese u pravosuđu, na taj način doprinoseći poboljšanju efikasnosti svakodnevnog funkcioniranja sudova i tužilaštava u sigurnom i adekvatnom tehnološkom okruženju.

Po završetku razvoja druge generacije CMS/TCMS-a, s krajem 2015. godine započela je implementacija sistema u svim pravosudnim institucijama. Neke od bitnih novih funkcionalnosti su modul za

elektronsko arhiviranje, elektronsku evidenciju dokaza, te izdavanje uvjerenja o nevođenju krivičnog postupka koje će obuhvatiti sve sudove u Bosni i Hercegovini, kao i registar oduzete nelegalno stečene imovine.

Usto, VSTV BiH radi na uvođenju sistema poslovne inteligencije koji zajedno s novim CMS sistemom predstavlja podršku procesu promjene orijentacije menadžmenta u pravosuđu iz dosadašnjeg reaktivnog, u novi proaktivni model. Uvođenjem novih informacionih rješenja, rukovodiocima u pravosuđu bit će stavljena na raspolaganje cijela lepeza alata namijenjenih osiguravanju podrške u donošenju upravljačkih odluka.

Kako koristi uvođenja sistema poslovne inteligencije sežu izvan pravosuđa, i ministarstva pravde će zahvaljujući njegovoj primjeni ostvarivati pristup statističkim izvještajima s ažurnim

podacima putem pravosudnog web-portala.

Uz ta unapređenja, VSTV BiH radi i na primjeni modernih informatičkih rješenja koja će doprinijeti sprečavanju neovlaštenog ili nenamjernog otkrivanja osjetljivih podataka u elektronskom obliku. Jačanje sigurnosti i zaštite podataka važan je element u procesu uspostavljanja mehanizama za razmjenu podataka s registrima izvan pravosuđa, koja je neophodan dio budućeg načina funkcioniranja pravosuđa u BiH.

Sve opisane aktivnosti imaju za cilj unaprijediti rad pravosuđa, osigurati bolje i kvalitetnije usluge građanima, posebno elektronske usluge poput podnošenja zahtjeva za izdavanje uvjerenja iz nadležnosti sudova, informacija o predvidivim troškovima postupka i elektronske komunikacije s pravosuđem.

Ova publikacija izrađena je uz pomoć Evropske unije.
Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost
Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine i
ni na koji način ne odražava stavove Evropske unije.